

गडचिरोली जिल्ह्यातील आदिवासी
उपयोजना क्षेत्रातील रस्ते/पुलांच्या
बांधकामांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सारस्ते-११२४/प्र.क्र.४२/का.०५
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई ४०० ०३२
तारीख: २८ फेब्रुवारी, २०२४

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: क्र.सारस्ते-११२३/प्र.क्र.१२६/का.०५, दि.१३/०७/२०२३
- २) सुमोटो जनहित याचिका क्रमांक ०४/२०२२ मध्ये मा.मुंबई उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ यांनी दिनांक ०६/१०/२०२२, ३१/०१/२०२४ व २१/०२/२०२४ रोजी दिलेले आदेश
- ३) जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांचे पत्र.क्र.कार्या-२/अ.का.सामान्य/सं.क्र.४८/कावि/११७०/२०२३, दिनांक ०७/१२/२०२३
- ४) जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांचे पत्र.क्र.कार्या-२/अ.का.सामान्य/सं.क्र.४८/कावि/४३/२०२३, दिनांक १०/०१/२०२४
- ५) जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांचे पत्र क्रमांक कार्या-२/अ.का.सामान्य/सं.क्र.४८ (२२)/कावि/१८८/२०२४, दिनांक २४/०२/२०२४
- ६) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे दिनांक २६/०२/२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :-

सुमोटो जनहित याचिका क्र.४/२०२२ मध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ यांनी गडचिरोली जिल्ह्यातील वेंगणूर, रेगडी, सुरगाव, पडगोटोला व अडंगेपल्ली या गावातील रहिवाशांना रस्ते सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने दिनांक ०६/१०/२०२२ रोजी रस्ते व पुलांची सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानुषंगाने माहे जुलै, २०२३ च्या अधिवेशनामध्ये “रेगडी ते वेंगनूर ग्रा.मा. ८४ वर सा.क्र.१/२०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता.मुलचेरा, जि.गडचिरोली (लांबी-४५० मी)” किंमत रु.४७.०५ कोटी इतक्या रकमेच्या कामास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. तदनंतर जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांनी संदर्भ क्रमांक ३, ४ व ५ येथील पत्रान्वये सदर काम रद्द करून पर्यायी रस्ते व पुलांची कामे मंजूर करण्याबाबत शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने प्रस्तावित नविन कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्यासाठी मा.मुख्य सचिव,

महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २६/०२/२०२४ रोजी बैठक पार पडली. सदर बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांनी प्रस्तावित केल्याप्रमाणे “रेगडी ते वेंगनुर ग्रा.मा. ८४ वर सा.क्र.१/२०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता.मुलचेरा, जि.गडचिरोली (लांबी-४५० मी)” किंमत रु.४७.०५ कोटी इतक्या रकमेच्या कामाची प्रशासकीय मान्यता रद्द करून त्याऐवजी पर्यायी रस्ते व पुलांच्या नवीन कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

गडचिरोली जिल्ह्यातील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील रस्ते/पुलांच्या बांधकामांना संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली होती. सदरील शासन निर्णयात “रेगडी ते वेंगनुर ग्रा.मा. ८४ वर सा.क्र.१/२०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता.मुलचेरा, जि.गडचिरोली (लांबी-४५० मी)” किंमत रु.४७.०५ कोटी इतक्या रकमेच्या कामाचा समावेश करण्यात आला होता. आता, प्रशासकीय कारणास्तव “रेगडी ते वेंगनुर ग्रा.मा. ८४ वर सा.क्र.१/२०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता.मुलचेरा, जि.गडचिरोली (लांबी-४५० मी)” किंमत रु.४७.०५ कोटी रकमेचे काम रद्द करून त्याऐवजी या शासन निर्णयान्वये सोबतच्या परिशिष्ट “अ” येथे दर्शविण्यात आलेल्या कामांना त्यांच्या नावासमोर दर्शविण्यात आलेल्या अंदाजित किंमतीस खाली नमुद केलेल्या अटीच्या अधिन राहून प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यांत येत आहे.

अटी

- i. सदरच्या कामांना तांत्रिक मान्यता देण्यापूर्वी सदरची कामे आदिवासी उपयोजना क्षेत्र/अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्र/माडा/मिनी माडा किंवा पेसा क्षेत्रात मोडत असल्याची खातरजमा संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांच्याकडून करून घ्यावी.
- ii. प्रस्तुत कामास तांत्रिक मंजूरी देण्यापूर्वी हे काम कोणत्याही पाटबंधारे/जलविद्युत पाणी पुरवठा प्रकल्पाच्या जलाशयाखाली जाण्याची शक्यता नाही किंवा अशा प्रकल्पामुळे या कामावर भविष्यात कोणताही परिणाम होणार नाही, याची खात्री करून घेतली पाहिजे. याबद्दलचे योग्य नमुन्यातील प्रमाणपत्र प्रतिस्वाक्षरित करून संबंधित मुख्य अभियंता यांनी या प्रकल्पाच्या कागदपत्रासोबत ठेवावेत.
- iii. प्रशासकीय मान्यतेतील काम अन्य कोणत्याही योजनेत/कार्यक्रमात समाविष्ट नाही, याची खातरजमा तांत्रिक मान्यता प्रदान करण्यापूर्वी करण्यात यावी.
- iv. अंदाजपत्रकातील दराबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे परिपत्रक क्र. डिएसआर-१०९०/सीआर ६४५३/नियो-३, दिनांक १४/०७/१९९३ मधील तरतुदींचे अनुपालन झाले असल्याबद्दल खात्री करून घेण्यात यावी.
- v. सदरहू कामाचा प्रस्ताव तयार करतांना कामाचे समर्थन, शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या परिपत्रकातील/पत्रातील सूचनांचे अनुपालन या सर्व बाबींचा क्षेत्रीय पातळीवर विचार करण्यात आलेला आहे व प्रस्तावाची क्षेत्रीय पातळीवर सर्व तांत्रिक दृष्टीकोनातून

- छाननी करण्यात आलेली आहे, अशी धारणा आहे. तथापि, तांत्रिक मंजूरी देण्यापूर्वी या सर्व बाबींची पुन्हा एकदा खातरजमा करून घेण्यात यावी.
- vi. निम्नजलशिल जोडमार्गाबाबत योग्य ती खबरदारी घेण्यात यावी. तसेच, उच्चतम पूरपातळी पर्यंत योग्य ती तरतूद करण्यात यावी.
  - vii. वाहतूक अडथळ्यांचे प्रमाण अनुज्ञेय राहिल, याची खातरजमा करण्यात यावी.
  - viii. सदर कामाची सविस्तर अंदाजपत्रके तयार करताना अस्तित्वातील बांधकाम पाडल्यानंतर मिळणाऱ्या सामुग्रीच्या किंमतीचा विचार अंदाजपत्रकात यथोचितपणे करण्यात यावा.
  - ix. सुधारणेच्या तरतूदी सार्वजनिक बांधकाम विभाग परिपत्रक क्र.संकीर्ण-२००७/प्र.क्र.२५७/रस्ते-१, दिनांक २१/०१/२००८ नुसार आहेत, याची खात्री तांत्रिक मान्यता प्रदान करणा-या अधिकाऱ्याने करावी.
  - x. तांत्रिक मान्यता प्रदान करण्यापूर्वी द्रविकी गणिते पुनः तपासण्यात यावीत. त्याप्रमाणे संकल्पन निश्चित करण्यात यावे.
  - xi. सदर कामास वन जमिनीची आवश्यकता असल्यास संबंधित प्राधिकरणाची परवानगी घेण्याची जबाबदारी तांत्रिक मान्यता देणा-या अधिका-यांची असेल.
  - xii. सदर रस्त्यासाठी लागणारी जमीन या विभागाच्या ताब्यात आहे, याची खातरजमा करून घ्यावी.
  - xiii. सदर कामांसाठी सविस्तर सर्वेक्षण करण्यात यावे व जागेची स्थिती बघून सर्व तांत्रिक दृष्टीकोनातून विचार करून कामाचे सुयोग्य कार्यात्मक अंदाजपत्रक तयार करण्यात यावे.
  - xiv. सदर कामास भूसंपादनाची आवश्यकता असल्यास संपादित करावयाच्या जमिनीचे दर संबंधित सक्षम अधिका-यांकडून प्रमाणित करून घेण्यात यावेत.
  - xv. राज्यातील इतर जिल्हा मार्ग आणि ग्रामीण मार्ग हे ग्रामविकास विभागाच्या अखत्यारित असून त्याची मालकी ही संबंधित जिल्हा परिषदांची आहे. सबब, सदरचे रस्ते बांधकाम करण्यापूर्वी संबंधित जिल्हा परिषदेचे ना-हरकत प्रमाणपत्र घेण्यात यावे.
  - xvi. सदरच्या कामांवर प्रशासकीय मान्यता रक्कमेच्या मर्यादेतच खर्च करण्यात यावा.

२. उपरोक्त अटींची पूर्तता करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांची राहिल. तसेच, अटींचे उल्लंघन केल्यास याबाबत होणाऱ्या आर्थिक नुकसानीची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांची राहिल.

३. प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकात प्रत्येक दराचे वर्णन/दर/दर पृथःकरण /रक्कम/दर पृथः करणाऱ्यातील गृहित धरलेली अंतरे व अनुषंगिक इतर बाबी तांत्रिक मान्यता प्रदान करण्यास सक्षम अधिका-यांनी त्यांच्या पातळीवर तपासणे अनिवार्य आहे. या संदर्भात शासनाचे कोणतेही उत्तरदायित्व असणार नाही.

४. रस्त्याच्या भौमितिक मानकांबाबत शासन परिपत्रक क्र. बीडीएम-१०८७/सीआर-५३०६/नियोजन-३, दिनांक १३/०५/१९८८ मधील तरतूदींचे तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

५. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रचलित नियम आणि पद्धतीनुसार सदर काम पुर्ण करण्यात यावे. तसेच, प्रस्तावित कामाच्या वावा प्रमाणे वरील अटींचे पालन काटेकोरपणे करण्यात यावे.

६. प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यांत आलेले काम शासनस्तरावर साक्षांकित केलेल्या अंदाजपत्रकात दर्शविण्यांत आलेल्या कामाच्या वाव नुसारच करण्यांत यावे.

७. सदर कामावरील खर्च मागणी क्र. टी-६ ५०५४, मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, ०४- जिल्हा व इतर मार्ग, ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (०१) (०७) जिल्हा व इतर मार्ग (राज्यस्तर योजना) (५०५४ ५११७) ५३ मोठी बांधकामे या शिर्षाखाली दाखविण्यात यावा.

सदरील शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२४०२२८११०२४६३०२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(गोविंद साबने)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा.मंत्री, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ
७. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक

१२. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर
१३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) -१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
१४. जिल्हाधिकारी, गडचिरोली
१५. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, गडचिरोली
१६. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, गडचिरोली/भामरागड/अहेरी
१७. मुख्य अभियंता (सा.बां.) प्रादेशिक विभाग, नागपूर
१८. अधीक्षक अभियंता (सा.बां.) मंडळ, गडचिरोली
१९. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, गडचिरोली
२०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, गडचिरोली
२१. वित्त विभाग (व्यय-१४), मंत्रालय, मुंबई
२२. सार्वजनिक बांधकाम विभाग (अर्थ-१/नियोजन), मंत्रालय, मुंबई
२३. आदिवासी विकास विभाग (कार्यासन-६), मंत्रालय, मुंबई
२४. निवड नस्ती (का.५)

परिशिष्ट “अ”

अ.क्र.	कामाचे नांव	कामांची किंमत (रु.लाखात)
१.	रेगडी ते वेंगणुर रस्ता ग्रामा २४ किमी ०/०० ते २/०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२००.००
२.	रेगडी ते वेंगणुर रस्ता ग्रामा २४ किमी २/०० ते ४/०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२००.००
३.	वेंगणुर सुरगाव रस्ता इजिमा १७ किमी ०/०० ते १/५०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	१८५.००
४.	वेंगणुर सुरगाव रस्ता इजिमा १७ किमी १/५०० ते ३/३०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२२२.००
५.	वेंगणुर पडगेटोला रस्ता ग्रामा २५ किमी ०/०० ते २/०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२४७.००
६.	वेंगणुर पडगेटोला रस्ता ग्रामा २५ किमी २/०० ते ४/०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२४७.००
७.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता किमी ०/०० ते २/२५० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२५०.००
८.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता किमी ०२/२५० ते ४/५०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२५०.००
९.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता किमी ४/५०० ते ६/४०० मध्ये रस्त्याचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	१९०.००
१०.	रेगडी वेंगणुर रस्ता ग्राम ८४ सा.क्र. ५/०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता चामोर्शी जि गडचिरोली	१६०.००
११.	रेगडी वेंगणुर रस्ता ग्राम २४ सा.क्र. ०/५०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	१६०.००
१२.	रेगडी वेंगणुर रस्ता ग्राम २४ सा.क्र. ०/८०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	२५०.००
१३.	गरंजी वेंगणुर सुरगाव रस्ता इजिमा १७ सा.क्र. १/२०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता मुलचेरा जि गडचिरोली	८५.००

१४.	गरंजी वेंगणुर सुरगाव रस्ता इजिमा १७ सा.क्र. २/२०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता. मुलचेरा जि. गडचिरोली	१६०.००
१५.	वेंगणुर पडगेटोला रस्ता ग्रामा २५ सा.क्र. ०/६०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता. चामोर्शी जि. गडचिरोली	१३०.००
१६.	अडंगेपल्ली ते बोलपल्ली रस्ता सा.क्र. ०/२०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता. मुलचेरा जि. गडचिरोली	४५०.००
१७.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता सा.क्र. ०/९०० मध्ये मोठ्या पुलाचे बांधकाम करणे ता. मुलचेरा जि. गडचिरोली	२३०.००
१८.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता सा.क्र. ३/४०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता. मुलचेरा जि. गडचिरोली	१३०.००
१९.	अडंगेपल्ली ते बोलेपल्ली रस्ता सा.क्र. ५/२०० मध्ये लहान पुलाचे बांधकाम करणे ता. मुलचेरा जि. गडचिरोली	८५.००
१९.	एकूण	३८३१.००